

СТАНОВИЩЕ

относно дисертационния труд
на **Александра Генчева-Василева**

на тема:

МОДЕЛ ЗА ИЗГРАЖДАНЕ НА МЕЖДУКУЛТУРНА КОМПЕТЕНТНОСТ ПРИ СТУДЕНТИ ОТ НСА „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“

за придобиване на ОНС „Доктор“, на основание на Заповед на Ректора на
Национална спортна академия „Васил Левски“ – София № ЗП-340 от
30.03.2026г.

Професионално направление: 1.3. Педагогика на обучението по...

Докторска програма: Физическо възпитание в образователната система

Научен ръководител: доц. Весела Славова, доктор

Изготвил становището: доц. Корнелия Найденова, доктор

Биографични данни за кандидата

Александра Каменова Генчева-Василева е родена на 22.06.1989 г. в град София. През 2012 г. завършва Университет за национално и световно стопанство със специалност „Бизнес администрация“. Две години по-късно се дипломира и като магистър по „Спортен мениджмънт“ в Национална спортна академия „Васил Левски“. Професионалната си дейност започва през 2012 г., като Експерт международно сътрудничество и проекти в НСА „Васил Левски“. Автор е на 18 научни публикации, 7 от които на английски език.

Подробности за процедурата

Съобразно предоставената информация обучението на Александра Генчева-Василева в ОНС „доктор“ преминава без допуснати процедурни нарушения. Докторантката успешно е изпълнил изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България и изискванията на Наредбата за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в Национална спортна академия „Васил Левски“. Осъществената от компетентните органи на 17.03.2026 г. проверка за установяване на сходство

и плагиатство с чужди трудове на дисертационния труд показва, че не са установени недопустими граници на плагиатство.

Дисертационния труд преминава успешно процедура по вътрешно обсъждане, след което логично е стартирана процедура по публична защита пред научно жури въз основа Заповед на Ректора на Национална спортна академия „Васил Левски“ – София № ЗП-340 от 30.03.2026г.

Актуалност на темата

В условията на глобализация, засилена международна мобилност и нарастващо културно многообразие съвременното висше образование е изправено пред необходимостта да подготвя специалисти, които притежават не само професионални знания и умения, но и способност за ефективно взаимодействие в мултикултурна среда. В този контекст межкултурната компетентност се утвърждава като важен компонент от подготовката на бъдещите специалисти, тъй като включва знания, умения и нагласи, които подпомагат успешната комуникация и сътрудничество между представители на различни култури.

Значимостта на проблема се засилва и от съвременните образователни политики, които поставят акцент върху компетентностния подход във висшето образование. Този подход предполага развитие на ключови умения като толерантност, уважение към културните различия и способност за адаптация в разнообразни социални и професионални контексти. В условията на нарастващи международни контакти и академичен обмен университетите все по-често се превръщат в мултикултурна образователна среда.

Особена актуалност придобива този въпрос и в областта на физическото възпитание, където професионалната реализация често протича в международна среда. Бъдещите учители работят с представители на различни култури и националности, което изисква развита межкултурна чувствителност и комуникативни умения. В този контекст разработването на модел за изграждане на межкултурна компетентност

при студентите от Националната спортна академия „Васил Левски“ има съществено значение за усъвършенстване на образователния процес и за повишаване качеството на професионалната подготовка на бъдещите специалисти в областта на физическото възпитание. В този ред на мисли разработеният от Александра Генчева дисертационен труд разглежда актуален проблем, който може да бъде определен, като предизвикателство, което е на дневен ред пред нас, отговорните за подготовката и формирането на бъдещите учители.

Структура и съдържание на дисертационния труд

Представения за рецензиране дисертационен труд е в обем от 171 страници, разработена в три отделни глави и онагледена със 31 фигури и 27 таблици. В посочения обем следва да отразим и представените 18 страници приложения, които заедно с основната част на разработката съставляват едно книжно тяло. Представената в разработката библиографска справка обхваща 114 източника, от които 58 на кирилица и 56 на латиница. В съдържателно и количествено отношение представената за рецензиране разработка напълно отговаря на изискванията за дисертационен труд. В структурен аспект следва утвърденият в Национална спортна академия стандарт за разработване и представяне, като включва въведение, три глави, изводи, препоръки, приноси, използвана литература и приложения.

Във въведението на дисертационния труд Генчева-Василева ясно и конкретно описва състоянието на проблема, мотивирайки го чрез спецификите на европейското образователно пространство. В следствие на това извежда необходимостта от промени в подготовката на бъдещите учители по физическо възпитание, като по този начин мотивира разработването на модел за изграждане на межкултурна компетентност у тях.

Логично и като предпоставка за разглеждане на изведената тема в съдържателен план е представена първа глава от научната разработка. В нея докторантката анализира и интерпретира достъпните литературни

източници в 6 отделни подглави. Съществена част от тази глава на разработката е подробно разгледаната и анализирана същност, структура и основни характеристики на межкултурната компетентност. Следващите три подглави, които разглеждат постановките на съвременните педагогически подходи и принципи на обучението, специфичните характеристики на межкултурното обучение в областта на физическото възпитание и спорта и някои добри практики за изграждане на межкултурна компетентност в практико-методичен аспект допълват постановката на разглеждания проблем. Петата изведена от авторката част от първа глава има изцяло обобщаващ характер, основава се на авторските разбирания на проблема и съобразно препоръките отправени в рецензията на дисертационния труд за вътрешното му разглеждане завършва с работната хипотеза. Представената в края на първа глава работна хипотеза звучи логично и съответства на логиката на проведеното от докторантката научно изследване.

При разработването на първа глава ясно личи способността на Александра Генчева-Василева да анализира, обобщава и интерпретира литературни източници, което оценявам високо, а в контекста на дисертационния труд водещият фактор за разработеният от нея и в следствие експериментиран модел за формиране на межкултурна компетентност.

Втората глава на дисертационния труд е разработена и представена изчерпателно в обем от 36 страници. По този начин изцяло отговаря на изискванията за представяне на методологичната постановка на научно изследване. Целта на изследването е конкретизирана съобразно отправените препоръки, формулирана е ясно, научно обоснована е и напълно съответства на съдържанието и постигнатите резултати в представеният за рецензиране дисертационен труд. Представените от докторантката пет задачи са конкретни и логични, като предполагат постигането на целта на изследването и проверка на научната хипотеза.

Предметът и обектът на изследване са дефинирани коректно. Ясно е представен контингентът на изследваните лица. Конкретно и подробно са описани прилаганите в отделните етапи на изследването методи. Подбора на методи предполага постигането на поставената цел и задачи и осигурява възможност за цялостно разглеждане на поставения научен проблем. Изчерпателно е описана организацията на изследването.

В разработването и представянето на тази глава ясно личи високото ниво на научно-изследователска подготовка на Александра Генчева-Василева. Тук следва да посоча и оценя високо разработените, описани и представени от докторантката експериментален модел, прилежащата му методика и всички техни съставни елементи подробно описани и изяснени не само в теоретико-съдържателен, но и в методически план във втора глава дисертационният труд.

В третата глава на дисертационния труд докторантката представя и анализира резултатите от проведените проучвания и експериментална работа. В тази част от научната разработка последователно и чрез подходящ и коректно приложен статистически инструментариум количествено и качествено са анализирани данните получени от констатиращия и контролен етапи на педагогическия експеримент.

В първата част на анализа авторката представя интерпретация на резултатите от предварителния, наречен от нея констатиращ педагогически експеримент. Тук постепенно представя и анализира данните, които отразяват нагласите на студентите от Академията за участие в международни проекти и програми и тяхната межкултурна ефективност, установена посредством факторен анализ на данните от тест разработен от Tamara Portalla и Guo-Ming Chen (2010). Посредством тези два аспекта на предварителното педагогическо изследване докторантката мотивира необходимостта от разработване на модел за формиране на межкултурна компетентност от една страна, а от друга проверява приложимостта на теста

за межкултурна ефективност за установяване ефективността на експерименталната методика.

Във втората част на трета глава Александра Генчева постепенно представя резултати, които изясняват въздействието на разработения модел и методика върху межкултурната компетентност на студенти от факултет „Педагогика“. Тук ясно личат резултатите от проведения същински методико-педагогически експеримент, които са представени в седем основни направления базирани на същинската проучвателна работа. Представеният кратък анализ на данните от педагогическото наблюдение е коректно коментиран и свидетелства, че образователните дейности, включени в експерименталния модел са ефективни и функционални. Представените като под глава III.2.2. данни от изследване на межкултурната ефективност са добре онагледени, коректно анализирани и коментирани и показват значими различия между експерименталната и контролна група, които позволяват да се направи предположение за ефективност на апробирания модел.

В третата под глава са представени резултатите от изследването на мотивационните стратегии за учене при двете включени в експерименталната работа групи студенти. Табличното онагледяване на резултатите от сравнителния анализ отговаря на изискванията за представяне на данните от този статистически метод. Анализа на резултатите от метода за проверка на хипотези или т.нар. сравнителен анализ е умело направен, а коментираните статистически показатели, като например високата стойност на гаранционна вероятност при сравнението между експерименталната и контролна група ясно демонстрират резултатите от извършената експериментална работа. С оглед на представените резултати тук е мястото за задам въпрос на докторантката. *Въз основа на Вашия опит с реализираната експериментална работа какво бихте променили, за да предизвикате значими позитивни промени по отношение на самоефективността за обучение и постижения и*

вътрешната целева ориентация при студентите от експерименталната група?

Данните от въздействието на експерименталната работа върху теоретичните знания и постигнатите учебни резултати са онагледени, анализирани и интерпретирани в следващите две подглави. Ценни от експериментална гледна точка са направените в края на тези две подглави заключения и обобщения на получените и анализирани резултати, което в практически план доказва ефективността на извършената експерименталната работа.

Подбора на статистически критерий за осъществяване на корелационния анализ на резултатите от експеримента е коректен, а данните са добре онагледени таблично. Ясно и коректно са разграничени резултатите от прилагането на експерименталната методика чрез представените, анализирани и интерпретирани от автора осем фигури в корелационния анализ. При интерпретацията на данните са ясно разграничени промените в четирите диференцирани при анализа групи и настъпилите в хода на експеримента промени в постиженията по отношение показателите на изследването и взаимовръзките между тях.

Направеният анализ на удовлетвореността на студентите от проведеното обучение е подход, който е необходимо да бъде имплементиран в педагогическата практика. В анализа на резултатите ясно личи умението на докторантката да обработва и интерпретира подобна информация. В същото време в разпределението на отговорите на студентите ясно личи тяхната удовлетвореност от проведеното обучение. В този смисъл повишаването на мотивацията на студентите към обучението мога да определя като съществен приносен момент на експерименталната разработка на докторантката.

Направените и изведени като подглава III.2.7. обобщения на резултатите от анализа на ефективността на методиката са ясно и коректно дефинирани и недвусмислено благоприятното и конструктивно изясняват

влиянието на експерименталния модел и разработената към него методика за изграждане на межкултурна компетентност при обучение на студенти от факултет „Педагогика“ на Академията.

Представените в края на разработката 6 извода изцяло отразяват извършената по време на експеримента работа, отговарят на поставените цел и задачи на изследването и имат чисто практическа насоченост, същото може да бъде казано и по отношение на направените 5 препоръки.

Научни приноси на дисертационния труд

В разработения дисертационен труд ясно личат следните приноси моменти:

1. В литературния обзор е направен подробен анализ на межкултурната компетентност и значението и за професионалната дейност на учителя.
2. От докторантката са разработени и апробирани в практиката инструменти за проучване на мотивите за участие в международни дейности и прояви, удовлетвореност от обучението и оценка на ефективността на образователните дейности.
3. Разработена и апробирани са авторов модел и методика насочени към формиране на специфична за педагогическата дейност межкултурната компетентност. Тя от своя страна е предпоставка за ефективна професионална дейност.
4. Разработена и приложена е оценъчна скала за нивото на учебните резултати при студенти.

Заключение

Приложените в документацията статии са по темата на дисертационния труд са научно издържани. Авторефератът съответства на съдържанието на дисертацията и е разработен съобразно изискванията.

Предоставеният за рецензиране дисертационен труд отразява извършен голям обем изследователска работа. Въз основа на това и на изложеното до тук, и имайки предвид актуалността на дисертационния

труд, както и неговия приложен характер, състоящ се в обогатяване на педагогическата теория и практика, предлагам на членовете на специализираното научно жури да вземат решение за присъждане на ОНС „доктор“ на Александра Генчева-Василева, в област на висше образование 1. Педагогически науки, професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по..., докторска програма „Физическото възпитание в образователната система“.

04.05.2026г.
София

Рецензент:
(доц. К. Найденова)